

АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

Кудашова Н.С.

Наукові керівники: Крамаренко А.В., к.е.н., доцент

Вишневська М.К., к.т.н., доцент

Український державний університет науки і технологій

Зовнішньоекономічна діяльність підприємства є одним із ключових аспектів розвитку сучасної економіки. Вона спрямована на встановлення та розвиток торгових та економічних зв'язків із закордонними партнерами, що дозволяє підприємству отримувати нові ринки збуту, розвивати виробництво та покращувати якість продукції.

Метою аналізу зовнішньоекономічної діяльності є виявлення проблемних зон та можливостей для покращення її ефективності, що дозволяє розробити стратегію розвитку та вжити необхідних заходів для підвищення конкурентоспроможності на світових ринках.

У процесі аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства досліджуються такі аспекти:

- аналіз зовнішнього середовища, тобто оцінка тенденцій світової економіки, політичних та правових факторів, змін у світових ринках тощо. Це допомагає підприємству прогнозувати можливі зміни та вживати відповідних заходів;

- аналіз конкурентного середовища – оцінка основних конкурентів на світових ринках, їх переваг та недоліків, а також можливостей для покращення конкурентоспроможності підприємства;

- аналіз фінансових показників, який передбачає оцінку прибутковості, рентабельності та загальної фінансової стійкості підприємства;

- аналіз торговельної діяльності за обсягами продажів на світових ринках, часткою у світовому ринку, оцінкою попиту на продукцію тощо;

- аналіз організаційної структури у контексті зовнішньоекономічної діяльності.

Однією з головних цілей аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства є виявлення факторів, що впливають на її ефективність, та розробка стратегій підвищення цієї ефективності. Вони можуть бути поділені на внутрішні та зовнішні.

Внутрішні чинники – це чинники, які контролюються самим підприємством і залежать від його внутрішніх ресурсів та можливостей. Вони включають: якість продукції та її конкурентоспроможність, рівень технологічної оснащеності підприємства, рівень продуктивності та ефективності використання ресурсів, кваліфікацію персоналу тощо.

Зовнішні чинники – це чинники, які знаходяться за межами контролю підприємства і залежить від зовнішнього середовища. Вони включають: економічну та політичну ситуацію в країні та світі, розмір і структуру світового

ринку, регуляторне середовище та законодавство, інфраструктуру та логістику, культурні та соціальні фактори, технічні та технологічні інновації, ризики та невизначеність та ін.

Оцінка ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства ґрунтується на декількох підходах.

Перший підхід передбачає аналіз економічних показників. Цей підхід включає вивчення фінансових результатів підприємства, таких як обсяг експорту та імпорту, прибутковість, довгострокові та короткострокові фінансові показники.

Другий підхід заснований на вивченні ринку. Він включає аналіз конкурентної ситуації на ринку, а також вивчення тенденцій та прогнозів розвитку ринку, що допомагає підприємству приймати правильні рішення та будувати свою зовнішньоекономічну діяльність з урахуванням вимог ринку.

Третій підхід – це вивчення потреб споживачів. Він включає вивчення вимог та переваг споживачів, а також аналіз їх відгуків про продукти та послуги підприємства. Аналіз потреб споживачів допомагає підприємству адаптуватися до вимог ринку та покращувати якість своїх продуктів та послуг.

Четвертий підхід ґрунтується на вивченні інноваційної діяльності, що включає аналіз рівня інноваційної активності підприємства, його здатність до впровадження нових технологій та методів виробництва.

Схема проведення аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства складається з таких етапів:

а) визначення цілей та завдань безпосередньо аналізу;

б) збирання та аналіз інформації про зовнішньоекономічну діяльність підприємства: дані про ринки збуту та поставок, конкурентів, митне регулювання, транспортні та логістичні послуги, мита та податки, інфраструктуру, законодавство тощо;

в) аналіз сильних та слабких сторін зовнішньоекономічної діяльності підприємства, а також можливостей для зростання та розвитку;

г) визначення стратегічних цілей та завдань зовнішньоекономічної діяльності;

д) визначення ефективності зовнішньоекономічної діяльності на основі обраних критеріїв, таких як обсяг експорту та імпорту, частка ринку, прибутковість, рівень ризику тощо;

е) розробка рекомендацій щодо покращення зовнішньоекономічної діяльності підприємства, спрямованих на її оптимізацію та збільшення прибутку. Рекомендації можуть стосуватися різних аспектів діяльності підприємства, наприклад, покращення процесів логістики, розширення асортименту продукції, збільшення частки експорту у загальному обсязі продажу та ін.

Загалом аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства є важливим інструментом для підвищення її ефективності. Цей аналіз дозволяє керівництву підприємства отримати об'єктивну оцінку поточного стану справ та визначити ключові проблеми, які потрібно вирішувати для покращення результатів.